

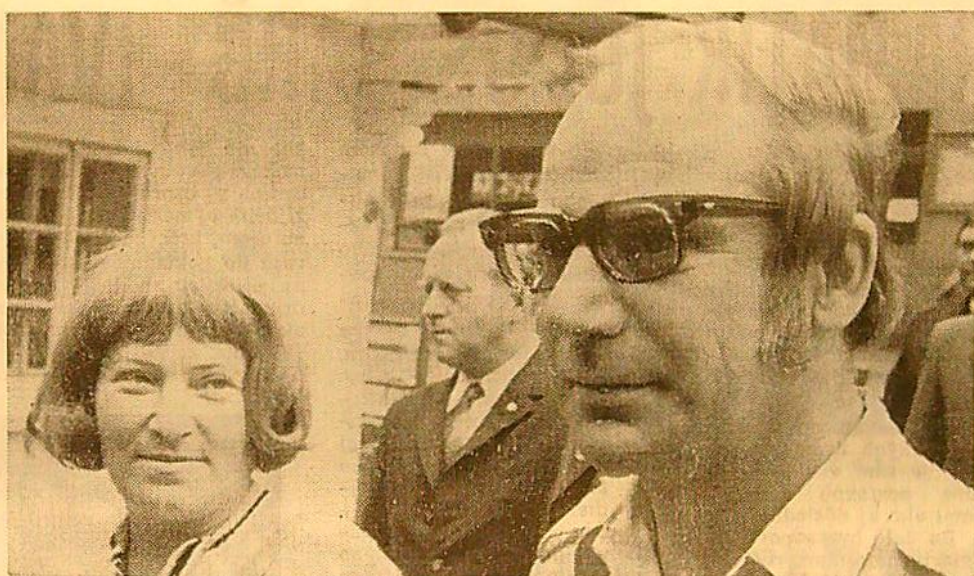
zpra vodaj 42. Jiráskova Hronova

STŘEDA 9. SRPNA 1972

ČÍSLO 7

CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO DIVADLA - 72

V hronovských ulicích, v divadle, denně potkáváme naše polské hosty z Vratislavi. Štefan Liškowský, ředitel Vojvodského domu kultury a Maria Kubakowa, vedoucí oddělení zájmové umělecké činnosti Vojvodského domu kultury (oba zachytili na snímku náš fotograf Jiří Šourek) spolu s Eduardem Storym, tajemníkem Polské sjednocené dělnické strany Vojvodského domu kultury přejeli studovat nejen vrcholné projevy českého a slovenského amatérského divadla, ale i organizaci Jiráskova Hronova s celou problematikou zajišťování této náročné přehlídky. Na svých festivalech budou vydávat také Zpravodaj, podobnou formou jako my. Tak jsme se s nimi setkali také v naší redakci.

Polské úvahy a nápady

Každá beseda o čemkoliv začíná vždycky tradiční otázkou, jak se vám tu líbí, jaké máte dojmy. Tato otázka má svůj smysl tehdy, není-li míněna pouze zdvořilostně, ale sleduje-li nový úhel pohledu na věc, navozuje-li nový problém. Ředitel Vojvodského domu kultury je na Jiráskově Hronově již po druhé. Jeho dojem může mít tedy srovnávací aspekt.

„Dokázat po mnoho let udržet tak zajímavou a lidskou atmosféru není jen otázka pouhého působení tradice, ale vidím v tom výsledek dlouhodobého zájmu pořadatelů tohoto festivalu. Hronov v době divadelní přehlídky žije jako celek touto událostí. Prolíná se vším děním. Programy v přírodě dotvářejí celou atmosféru, zapojují široké vrstvy lidí. Málokdy se po-

daří vytvořit tak jednotlivý komplex, vnitřně svázaný celek. Hronov je především velká možnost výchovná pro daný obor, ať jde o jeho tiskové materiály, semináře a hlavně vzájemné diskuse o pracovních problémech přehlídky, které vyplývají z přirozené potřeby návštěvníků.

Východočeský kraj má plán kulturních kontaktů s Vratislavským vojvodstvím ve všech sférách kulturního života. Záměrem tohoto plánu není zase jen zdvořilostní výměna souborů a vystoupení, ale v první řadě konfrontace pracovních metod a postupů.

„Byli bychom rádi, aby na Jiráskově Hronově vystoupil náš soubor se současnou polskou hrou (nebo i hrou klasickou). Zaměříme se v práci našeho zařízení na při-

noticka o poezii

Básnictví není poutáno představou, kterou si v skrytu o poezii děláme. Leč jako nepřiznatelné sny může způsobovat zmatky paměti a zabraňovat, aby se vytvořil obvyklým způsobem svět, nadřazený tomuto světu, v němž zapomenutí je prospěšně rozumné zachování individua. Je třeba smazati odrazy personální, aby inspirace navždy vyskočila ze zrcadla. Připusťte svobodnou hru vlivů, vynalézejte to, co již bylo vynalezeno, to, co je mimo pochybnost. Co je neuvěřitelné, dejte spontánnosti její ryzi hodnotu. Buďte tím, ke komu se mluví a kdo je slyšen. Jediná vidina, rozrůzněná do nekonečna. Básník je ten, kdo inspiruje, daleko spíše než ten, kdo je inspirován.

Paul Eluard, 1935

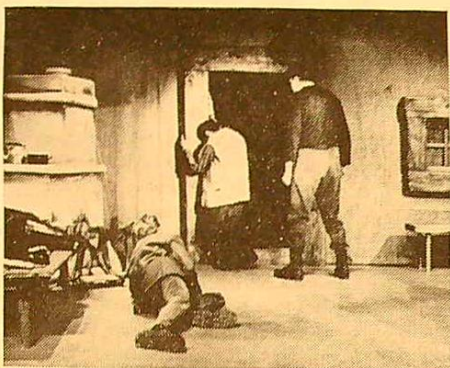
piny hronovských návštěvníků, Maria Kubakowa:

„Velmi si cením Jiráskovy Lucerny. Ne snad proto, že to bylo představení zvlášť vybrané nebo že by to byl výjimečný a vynikající příklad amatérského divadla. Jde o problém vztahu ke klasice (podobný problém máme i u nás), kde převládá falešný pietismus, konvence (hlavně ve scénografické složce). Tento soubor zachoval původnost textu, ale dokázal ve výpravě a v přístupu ke hře použít dnešních prostředků amatérského divadla. Gorkého Vassa Železnovova se jeví, pochopitelně vzhledem k náročnosti textu, mnohem průměrněji, i když hlavní výkon je na amatérské podmínky dobrý.

To je stručný výběr úvah a námětů z naší besedy. Myšlenky zde řečené budou mít své konkrétní pokračování na příštích Hronovech, kde polské hosty rádi znovu uvítáme.

pravu takového představení z našich souborů. Nejde zase jen o fakt vystoupení na Jiráskově Hronově, i když to pro každý soubor je velký životní zážitek, ale o možnost spolupráce v rozvíjení metod a forem výchovy amatérských divadelníků. Rádi bychom realizovali seminář pro naše ochotníky společně s českými i polskými lektory divadla. Pomohli bychom rozvíjet pevné kontakty mezi oběma stranami a pomohli bychom hlubšímu vzájemnému poznání našich kultur.“

Tak formuloval svou představu ředitel Vojvodského domu soudruh Liškowský. Zajímaly nás pochopitelně kritické postřehy ze zhlédnutých dvou inscenací. Otiskujeme právě ty, které jsou pro nás zajímavé i svou odlišností od názoru velké sku-

DRAMATIK JULIUS BARČ - IVAN

(Divadlo SNP v Martine uviedlo v tejto sezóne ako benefičiu Nadi Hejnej Matku) a aj v minulosti bývali na javiskách pomerne vzácny hosťom — že odrazu sú tu naraz až dve diela toho istého autora, akoby nešlo o skromného, nepriaznivými dobami vplyvami priam dehonestovaného a dodnes ešte ani zďaleka nezhodnoteného spisovateľa.

Július Barč-Ivan, autor väčšinou tragických dramatických individuí. Je sám v slovenskej literatúre postavou rovnako rozpornou ako aj dôsledne tragickou. Ba dalo by sa povedať, že je martyrom: martyrom o sobnej rozpoltenosti človeka a básnika, občana a filozofa. Ak platí leninská teória o dvoch kultúrach v jednom národe či etniku aj pre niektoré osobnosti, potom sa ona v plnom rozsahu a vo veľmi zvláštnych dimenziách aplikuje aj u Barča-Ivana, skromného a skôr plachého človeka s chorobnou fantáziou horúkovitě uvažujúceho šamana, stávajúceho vzdušné veže istôt a nádejí, aby ich odrazu — rovnako z odvahy ako aj zo strachu — odhalil ako pareniská neistôt, beznádeje a mystickej nepostihnuteľnosti.

A práve Barčov evidentný príklon k mysticismu, jeho postupné upadanie do zajatia strindbergovského expresionizmu a analogického nemeckého literárneho myslenia, čo bolo v slovenskej literatúre ojedinelé a zároveň frapujúce, spôsobilo autora vynikajúcej spoločenskej kritikej komédie Masť hriec alebo mysticizmom už poznačené a jednak realitu života slovenského človeka hlboko postihujúcej Mat-

ky, osudové zvraty v ľudskom bytí hľadajúcej a expresionistickej „ego a alter-ego“ konfrontujúcej hry Neznámy, Dva-ja, Kazateľ, Človek, ktorého zbili, Veža až po sociálne peripetie v transcendentne hľadajúcej hry Diktátor a 3.000 ľudí.

Takže aj napriek početnému, myšlienkovito neobyčajne plastickému Barčovmu dramatickému dielu nemôže sa slovenské divadelníctvo pochváliť ani veľkým počtom inscenácií jeho hier, ani inscenačnými tradíciami diel tu i tam uvádzaných. Najdôležitejšou bola podľa historikov inscenácia Masť hriec v Slovenskom národnom divadle v období klerofašistického Slovenského štátu, z času na čas sa shávajú jeho Dva-ja, Veža a najmä Matka. Matka bola až do roku 1945 pilierom repertoárovým číslom o-choťnických krúžkov na Slovensku a na nej si merali svoje schopnosti, talent a sily súbory a jednotlivci v súťažiach Ústredia slovenských ochotníckych divadiel všetkých kategórií a stupňov. O pretlmočenie hry Dva-ja sa pokúsila už aj Slovenská televízia v Bratislave, a to dokonca až dvakrát.

Ale ani uvedené skutočnosti nedokazujú opodstatnenosť až dvoch jeho diel na jednej — jedinej prehliadke a to vonkoncom už nie na prehliadke hronovskej. Prítomnosť obidvoch Barčových hier treba považovať za náhodu, aká sa nám z času na čas pripletie do cesty a proti ktorej — ak len nie je principiálne škodlivá — sa ani nezvykneme brániť. Ostatne, je možné, že z hľadiska práce súborov a ich tu, v Hronove predstavovaných kvalít, je táto dramaturgická chybička krásy

Pre českého diváka bude na toho-ročnej hronovskej prehliadke dvoj-akou záhadou: poprvýkrát bude záhad-ným už samé meno dramatika, kto-rého uzavreté dielo tvorí pevný pilier v nemohutnej stavbe chrámu sloven-skej literatúry a časovo pritom zasa-huje iba do necelých dvoch (ináč ale veľmi rušných) desiatročí — do dru-hej polovice tridsiatych rokov a do rokov štyridsiatych. A o nič menšou záhadou bude pre mnohých aj to, že kým sme sa na doterajších hronov-ských prehliadkach nestretli s týmto menom tuším ani raz, kým na pla-gátach slovenského profesionálneho divadla figuruje v súčasnosti iba jedna Barčova hra.

Včerejší večer na pódiu v parku venovaný poezii naplnilo vystúpenie Recitačného štúdia Okresného kultúrneho strediska Svätavy neobyčajnou citlivosťou a súčasnou prostupujúcou vtipnosťou až ironickým textom Josefa Kainara, ktorý obraci pozornosť

Rozhlásky

k vecem o nichž človek nepre-mýšľal príliš často, pretože se staly bežnou, všednou súčasťou jeho života. A práve zde ve světe protikladů, které přináší doba technické civilizace, dokázali mladí recitátoři ze Svätavy najít místo pro živý nekonven-ční přístup nejen k samé podstatě Kainarova verše, ale současně také k možnostem nadhledu, které vytváří ironická nadsázka, nepředsíraný elán a jistota, že lze porovnávat jeden fakt s druhým, měřit skutečnost hodnotou aktivního života.

Trebaže vystupení svitavských recitátorů by si jistě zasloužilo komornější prostředí než jaké poskytuje hronovské pódium, jež má vybavené nesla-hajícím osvětlovacím zaříze-ním, jehož vlivem byla část programu ponořena do tmy, je možné soubor pochválit za promyšlený a dramaticky seřízený celek, který obrací pozornost k méně známé části tvorby Jo-sefa Kainara. (ek)

Snímkom nášho fotografa Jirího Šourka se vracíme k zahájení letošního Jiráskova Hronova, jehož se kromě dalších oficiálních hostů zúčastnila také delegace OV KSČ v Náchodě vedená tajem-níkem ideologického oddělení s. Jaroslavem Kopáčkem (v popře-dí). Včerejšího představení hry DVA Julia Barče-Ivana se zúčast-nil vedoucí tajemník KV KSČ v Hradci Králové s. František Tesar a pracovník Ideologického oddělení KV KSČ s. Pavel Kršňák.

JULIUS BARČ - IVAN (obhajoba)

Možná někoho překvapí, že dnes se v titulku pravidelného referátu o představení objevuje místo názvu hry, jméno autora.

Největším nebezpečím ama-térského divadla je ulpívání na pouhých dějových faktech, kte-ré se zde souboru plně vymstí-lo. Na první pohled se zdá, že všechno je každou postavou fečeno. Inscenační problém je však v tom, že řečené zname-ná něco jiného, má jiný vý-znam. A nalézání tohoto „ji-ného“ významu je dnes nároč-ným a složitým úkolem, který může zvládnout jedinec ten, kdo pochopí na jedné straně kon-text Barč-Ivanova díla a na druhé straně zaujme jasné vý-chozí marxistické stanovisko při výkladu jeho díla. Ani jedno ani druhé nebylo ve včerejší inscenaci naznačeno. Přesto by bylo nespravedlivě nevsímnout si hereckého výkonu Evy De-kanové (Ona), který prozrazuje širší výrazové možnosti, schop-nost ukázat nitro zobrazova-né postavy. Stejně tak práce scénografa Jaroslava Hugáně (odhlédneme-li od hry) nabízí při posuzování technologického a prostorového řešení možnost k diskusním úvahám. Tím však vyčíslení kládů představení nut-ně končí.

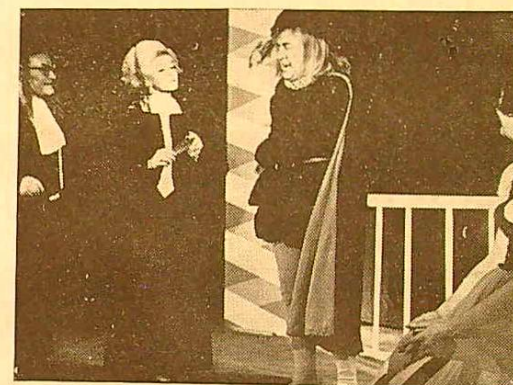
Obhajoba Barče-Ivana ne-můžeme realizovat v omezeném rozsahu našeho Zpravodaje, i když ji věnujeme velkou část našeho místa. Je to úkol diva-

vákum pomohl rozdělit pro-blematiku včerejšího večera mezi inscenaci a autora.

Obhajoba Barče-Ivana ne-můžeme realizovat v omezeném rozsahu našeho Zpravodaje, i když ji věnujeme velkou část našeho místa. Je to úkol diva-

delní vědy, soustavného zkou-mání této postavy v dějinách slovenského divadla. Hlavní po-vinnost mají inscenátoři. Při každém inscenačním pokusu o Barče-Ivana bude mít v první řadě slovo profesionál. To by si měli amatéři uvědomit a nefu-šovat svými objektivně danými možnostmi takové dílo, hodno-tu, o které lze v případě to-hoto autora mluvit.

Petr Průša

Zeyerova Stará historie ožívá po mnoha diváckých pokusech v in-scenaci plzeňského souboru.

Vydařená volná tribuna

Čtyřista lidí (sčítání lidí pro-vedl Adolf Křešnička) zaplnilo až ke stropu všechny prostory Slávie, aby se stalo svědky znovuoživení tradice volných tribun na Jiráskových Hrono-

vech. Diskusní kluby, které v minulých letech plnily úlohu fóra pro výměnu názorů účast-níků JH na přehlídková před-stavení, se zdály být příliš úzce specializované a orientované vždy na určité téma. Proto se letos Přípravný výbor rozhodl pro formu, jejíž název už sám naznačuje zaměření — volná tribuna.

Také porotci tentokrát odlo-žili soudcovské talary a pojed-nali rozbor představení způso-bem plným pochopení, sympatií a porozumění. Jiří Beneš, jehož úkolem bylo referovat o Vasse Zeleznovově, hovořil o dramatické Maxima Gorkého a problémech, které přináší in-terpretace jeho díla. Zdůraznil, že hry Gorkého nejsou ani po-litická školení, ani realistické epizody ze života měšťáků. Ne-uvědomil-li si realizátoři tento fakt, je logické, že inscenace může být maximálně diváckým úspěchem. Z tohoto hlediska kladně hodnotil přístup Malého divadla z Ústí nad Labem, kte-ré se pokusilo jít mimo tyto extrémy, což je patrně zejména ve výkonu představitelky

Vassy. Koloman Čilik se věno-vával obecnému pohledu na sou-časnou slovenskou dramati-ku a z tohoto pohledu zařadil hru Osvalda Zahradníka Sóló pro bicie (hodiny) a určil její místo na amatérských jevištích. Vy-zdvihl nesporné hodnoty hry, které spočívají v navázání dia-logu s divákem, neboť součas-nost řešených problémů zasa-huje do jeho vnitřního světa. Je zajímavé, že tuto teoretic-kou úvahu potvrdili později svými příspěvky velice kon-krétně dva z diskutujících, když vyjádřili pocity, které v nich téma hry vyvolalo. Vystoupení dr. Rudolfa Roučka bylo nej-kritičtější, ačkoli ani on ne-šetřil nadšenými slovy o čes-kobudějovickém souboru a jeho mladé inscenaci staršího Kle-péry.

Ale z ohlasů, z nichž nejoh-lavnější a nejpresvědčivější byl hlas dr. Klementiny Rektoris-ové, lze usoudit, že jenom pro sebe nehrají.

První volná tribuna po šesti letech se vydařila, uzavřel spo-kojené diskusi Jaroslav Šinde-lář.

(Ká)

představujeme patrony • představujeme patrony • představ

LETOS POPRVÉ

Letos poprvé se ujímají péče o jeden ze souborů účinkují-cích na Jiráskových Hronov-ě zemědělské závody, které pracují v nejbližším okolí. Obě druž-stva mají mnoho společného a není to jen hranice soused-ních pozemků, která jako by je předurčovala k širší spolupráci v rámci kooperace. Jsou to jisté také společné problémy, které oba závody řeší svým způsobem. Jednotné zemědělské družstvo ve Velkém Poříčí bylo založeno v roce 1952, pracuje tedy už dvacet let. Za tu dobu vytvořilo takové hodnoty, jaké odpovídají rozsahu závodu. Družstvo se specializovalo na výrobu mléka a dosahuje v rá-mci okresu i v širším měřítku špičkových výsledků.

Zemědělský závod ve Žďár-kách je o něco mladší, vznikl až v roce 1957, ale i zde se rozvíjí velmi dobrý vztah k partnerům v obci, k místnímu národnímu výboru, jemuž po-máhá při výstavbě zařízení, která slouží všem občanům. Bylo tomu tak i při výstavbě nové samoobsluhy ve Žďárkách, která z provozního hlediska i z hlediska zásobování nejmoder-nějšími druhy výrobků snese nejnáročnější měřítka. JZD se bude v obci podílet i na vý-stavbě kulturního domu. Obě družstva se ujala péče o diva-delní soubor I. Závodního klubu ROH Škoda Plzeň, který dnes uvede na jevišti Jiráskova di-vadla inscenaci hry Julia Zeyera Stará historie.

kam dnes • kam zítra • kam

Středa 9. srpna

- 16.30 Divadelní představení hry Stará historie
17.30 Pořad v parku Módní přehlídka oborového podniku Kara Trutnov „Módní kolekce 1973“
20.00 Večerní divadelní představení
20.00 Půlhodinka poezie na pódiu v parku
20.30 Večer amatérských filmů OFAS Trutnov
21.00 Taneční večer ve Slávii
22.00 Beseda patronů se souborem

Čtvrtek 10. srpna Volný den

- 16.30 odpolední představení hry Matka
20.00 večerní divadelní představení
20.30 Koncert pěveckého sboru Dalibor ZK MAJ Hronov
17.30 Chvilka s písničkou

dnes • kam zítra • kam dnes

N Á Š T I P

Státní zámek v Novém Městě nad Metují patří k vyhledávaným kulturním památkám náhodského okresu. Od mnoha podobných stavebních památek se liší tím, že před druhou světovou válkou byla na zámku provedena rozsáhlá úprava všech interiérů, které byly přizpůsobeny tehdejšímu požadavkům na moderní bydlení. Byla přitom zachována většina charakteristických vlastností stavby tohoto typu. V novoměstském zámku jsou umístěny i vzácné umělecké sbírky, pocházející z dílen našich známých umělců. V Novém Městě také vznikla Smetanova Luisina polka — skladatelův pobyt připomíná pomník tamnější-

ho umělce, akademického sochaře Josefa Marka i malá expozice uvnitř zámku. Do Nového Města nad Metují vedou přímé autobusové spoje, několikrát denně tam z hronovského nádraží odjíždí vlak. Nové Město nad Metují skutečně stojí za návštěvu nejen proto, že pečlivě udržovaný zámek s překrásnou zámeckou zahradou, kde byla natočena jedna z povídek filmu Luk královny Dorotky, přitahuje každoročně tisíce návštěvníků a turistů, ale také proto, že samo město patří k těm místům k nimž se pro jejich příjemnou a milou atmosféru stále rádi vracíme.

(ek)

Viděli za sklem

Vyzdobená výloha patří k samozřejmostem každého z Jiráskových Hronovů. I letos připomíná ochotnickou přehlídku hezká řádka vyzdobených výkladů. Ale

přestože se pozornost upírá spíše k samotnému Hronovu a festivalovému životu uvnitř města, zajímá se o průběh přehlídky široká veřejnost v celé republice. O tom svědčí celá řada publikovaných článků v denním tisku i rozhlase. Nebývá ovšem zvykem, že by se v jiných městech než v Hronově objevovaly kromě ideových a programových plakátů vylepovaných na všech nárožích propagační panely se vztahem k přehlídce nebo dokonce výzdoba výloh s tímto tematickým zaměřením. Tím více překvapí každého, kdo projde po náhodské Kamenici, že jedno z kulturních center okresního města, Okresní knihovna připravila malou výstavku dramatické literatury, výběr některých titulů, které jsou součástí letošního programu Jiráskova Hronova.

(ek)

NON STOP

Včera v odpoledních hodinách se mohli náhodní návštěvníci parku stát svědky zvláštní události. Skupina mladých lidí přišla k pomníku Aloise Jirásky vzdát hold významu jeho díla.

Včerejší volná tribuna měla rodinnou až intimní pohodu. Dokladem je skutečnost, že jedna účastnice během referátů i diskuse poklidně pletla svetr.

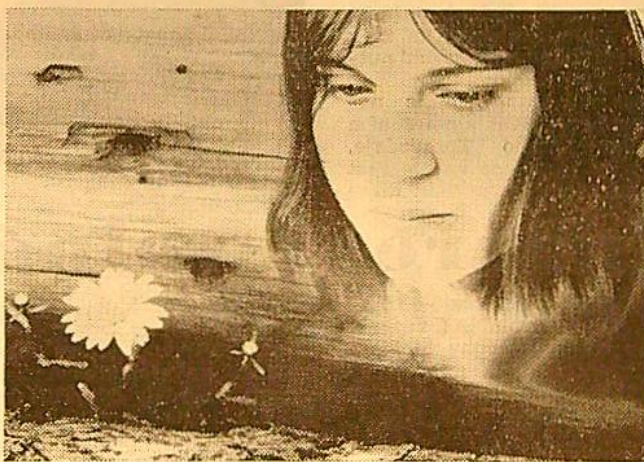
Přátelské setkání účastníků 42. Jiráskova Hronova ze Severomoravského kraje se uskutečnilo ve čtvrtek 10. 8. ve Staropadolské hospodě ve 14.15 hodin.

Ochotník v kleci

Milá redakce!

Obracím se na vás jako na jedinou svou záchranu. Přijel jsem do Hronova, zašel jsem do obchodu s hračkami a zakoupil hlavolam Ježek v kleci. Od té chvíle nepiju, nejím, nespím, nechodím do divadla, známí mě dosud nepotkali. Jsem zoufalý, musím dostat ježka z klece, jinak jsem i pro zbytek JH ztracen.

Zpravodaj 42. Jiráskova Hronova číslo 7. — Vydává přípravný výbor 42. Jiráskova Hronova — Redakce Petr Průša, Milan Marek — Za PV 42. JH A. Křešnička — Vytiskl VČT 13, provoz Hronov

Tajemná

Foto D. Moravcová

MLÁZOVICE HRONOVU

Sedmičlenná delegace z Mlázovic přivezla do Hronova vzácné dary, dopisy spisovatele, které byly v roce 1921 zaslány Josefu Duškovi, předsedovi Sdružení republik dorostu českého venkova okresu hořického:

„Vážený pane! Děkuji za váš milý list, za laskavé pozvání, dovoluji si oznámit, že tento měsíc není možná, abych se k vám vydal. Doufám, že v září uvidím milé mezihořské údolí. Pišete, že byste zpravil veřejnost. To, prosím, ne; chci se k vám

tiše podívat. O tom bych vám podal ještě zprávu.“

Alois Jirásek tímto dopisem reagoval na pozvání do Mlázovic, kde v té době už stál první pomník věnovaný „básníku české historie“, dílo sochaře Jana Štursy, provedené v pískovci, tradičním materiálu jehož se na Hořicku používá.

„Velečtý pane předsedo! Srdečně děkuji za váš milý list a za laskavé blahopřání mně zvláště milé. A znovu

děkuji váženému vašemu sdružení za poctu mně prokázanou. S upřímným potěšením jsem četl a slyšel chválu vašeho památníku, jak je zdařilý a na krásném místě a že slavnost se znamenitě vydařila. Těším se, že tyto prázdniny se k vám sám a tiše vypravím, abych shlédl památník.“

Pod oběma dopisy, z nichž první byl datován v Hronově 14. srpna 1921, je podepsán Alois Jirásek.